

B.6.

A vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás hathavonta történő felülvizsgálatának előfeltétele a fogvatartás hat hónapot ténylegesen és folyamatosan meghaladó foganatosítása. Folyamatos a fogvatartás akkor is, ha az előzetes letartóztatást - megszakítás nélkül - házi őrizet váltja fel.

Ha azonban időközben az előzetes letartóztatás házi őrizet elrendelése nélkül, illetve az előzetes letartóztatást felváltó házi őrizet előzetes letartóztatás elrendelése nélkül megszűnik, akkor a felülvizsgálat esedékességét is az előzetes letartóztatás ismételt elrendelésétől, illetve annak tényleges foganatosításától kell számítani [Be. 132. § (1) - (2) bek.; 138. § (3) bek.; BKv. 99.].

Az ítélőtábla a 2012. július 18-án meghozott végzésével a

- 2008. április 17-étől 2008. április 19-éig őrizetben, 2008. április 19-étől 2008. december 9-éig előzetes letartóztatásban,
- 2008. december 10-étől 2011. május 24-éig óvadék ellenében házi őrizetben, 2011. május 24-étől 2011. november 3-áig lakhelyelhagyási tilalom alatt,
- 2011. november 3-ától ismét előzetes letartóztatásban lévő

II. rendű vádlott - vádirat benyújtása után 2011. november 3-án elrendelt - előzetes letartóztatása indokoltságát felülvizsgálta, s azt a Be. 327. § (2) bekezdése szerinti okból továbbra is indokoltnak tartotta.

A vádlottat az elsőfokú bíróság a 2011. november 3-án kihirdetett ítéletével kábítószerrel visszaélés büntette [Btk. 282/A. § (1) bekezdés IV. ford., (3) bekezdés], valamint lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés büntette [Btk. 263/A. § (1) bekezdés a) pont] miatt halmazati büntetésül 7 évi fegyházbüntetésre és a közügyektől 7 évi eltiltásra ítélte. Egyidejűleg végzésével a vádlott előzetes letartóztatását a Be.

327. § (2) bekezdése szerinti okból elrendelte. Jelenleg a II. rendű vádlott esetében - az ítélet ellen bejelentett kétirányú fellebbezések alapján - másodfokú eljárás van folyamatban; következő határnap: 2013. január 2.

Az ítélet tábla indokai szerint a büntetett előéletű II. rendű vádlottal szemben a nem jogerős ítélettel - kiemelkedő és jelentős tárgyi súlyú bűncselekmények miatt - kiszabott szabadságvesztés tartama önmagában megalapozza az előzetes letartóztatás Be. 327. § (2) bekezdés szerinti okát. E körülményekre figyelemmel szabadlábra helyezése, vagy enyhébb kényszerintézkedés esetén a szökés, elrejtőzés és bűnismétlés veszélye egyaránt fennáll.

A végzés ellen a II. rendű vádlott indokolás nélkül, valamint a védője jelentett be fellebbezést, utóbbi enyhébb kényszerintézkedés érdekében.

A védő indokai szerint a végzés megalapozatlan. Kifejtette, hogy a Be. 327. § (2) bekezdése az előzetes letartóztatás külön, a 129. § (2) bekezdésen kívüli oka, aminek alapján kizárólag a nem jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés tartamának van jelentősége. Utóbbihoz képest - és nem absztrakt módon - vizsgálendő a szökés, elrejtőzés veszélye, illetve az arra utaló adat.

A végzés konkrétumként csupán a felrótt bűncselekmény kiemelkedő tárgyi súlyára és a kiszabott szabadságvesztés tartamára hivatkozik, melyek azonban önmagukban nem alapozzák meg a szökés, elrejtőzés és bűnismétlés veszélyének feltételezését.

Ugyanakkor a II. rendű vádlott állandó bejelentett lakással rendelkezik, két kiskorú gyermek eltartásáról köteles gondoskodni, körülményei konszolidáltak, életkora idősebb, nincs kizárva a feltételes szabadság kedvezményéből, korábban az eljárás során az előzetes letartóztatása és házi őrizete szabályát nem szegte meg, s arra sincs adat, hogy kivonta volna magát, menekült volna a büntetőeljárás alól.

Mindezek mérlegelésével - és a Be. 60. § főszabálya

figyelembevételével - enyhébb kényszerintézkedés, házi őrizet alkalmazása is biztosítja az előzetes letartóztatással elérendő törvényi célt.

A Legfőbb Ügyészség átiratában - egyetértve az ítéletábra indokaival és jogi álláspontjával - a fellebbezéseket alaptalannak tartotta és a megtámadott határozat helybenhagyását indítványozta.

Álláspontja szerint az elsőfokú ítélettel kiszabott szabadságvesztés tartama megalapozza az előzetes letartóztatás Be. 327. § (2) bekezdése szerinti okát.

A II. rendű vádlott és védőjének fellebbezése nem alapos.

Törvényesen járt el az ítéletábra, amikor a II. rendű vádlott előzetes letartóztatásának indokoltságát a Be. 132. § (2) bekezdése értelmében felülvizsgálta, s megalapozottan következtetett a szökés, elrejtőzés veszélyére.

Előrebocsátja a Kúria, hogy a Be. 132. § (1)-(2) bekezdése értelmében az előzetes letartóztatás indokoltságát legalább 6 havonta felül kell vizsgálni [EBH 2026.]. Az időszakos felülvizsgálat esedékessége szempontjából pedig a 6 hónapot meghaladó folyamatos, tényleges és a felülvizsgálat időpontjában is fennálló fogvatartásnak van jelentősége.

A 6 havi folyamatosság szempontjából viszont közömbös (azt nem szakítja meg), ha az előzetes letartóztatást házi őrizet váltja fel, mivel a Be. 138. § (3) bekezdése szerint házi őrizet esetében is alkalmazni kell a Be. 132. § (1) és (2) bekezdését.

Ha azonban időközben az előzetes letartóztatás házi őrizet elrendelése nélkül, illetve az előzetes letartóztatást felváltó házi őrizet előzetes letartóztatás elrendelése nélkül megszűnik, akkor értelemszerűen a felülvizsgálat esedékességét is az előzetes letartóztatás ismételt elrendelésétől, illetve annak tényleges foganatosításától kell számítani. Az időszakos felülvizsgálat törvényi követelménye ugyanis az előzetes letartóztatásban (illetve házi őrizetben) töltött tartamra vonatkozik.

Megjegyzzi a Kúria, hogy az előzetes letartóztatás Be. 132. §

(3) bekezdése szerinti tartama szempontjából viszont a folyamatosság közömbös és a különálló tartamok összeszámításának van helye [4/2007. Bkv.].

A II. rendű vádlott 2011. május 24-étől 2011. november 3-áig lakhelyelhagyási tilalom alatt állt és 2011. november 3-ától van (ismét) előzetes letartóztatásban, tehát az időszakos felülvizsgálat esedékessége is utóbbi elrendeléstől számítandó.

A fellebbezések kapcsán rámutat a Kúria arra, hogy a Be. 129. § (2) bekezdés b)-d) pontja, valamint 327. § (2) bekezdése esetében a bíróság - értelemszerűen - nem csak olyan körülményre, okra alapozhatja előzetes letartóztatást indokoltnak tartó döntését, amely bizonyosság erejével megállapítható.

Elvárás azonban, hogy döntése olyan adaton alapuljon, melynek megléte (tényszerűsége) a döntés időpontjában más adattal alátámasztott, ésszerű érveléssel indokolt, igazolt, s ezáltal okszerű következtetés vonható arra, hogy a kényszerintézkedés alkalmazása a törvény céljai érdekében - és az adott vádlott személyi szabadsága ellenében - szükséges, célszerű.

Jelen esetben a 327. § (2) bekezdése kapcsán mindez megállapítható és azt az ítélet tábla végzése tartalmazza is.

Kétségtelen, hogy nem azonos az előzetes letartóztatás 129. § (2) bekezdés b) pontja és 327. § (2) bekezdése szerinti oka (EBH 842.). A Be. 129. § (2) bekezdés b) pontja esetében az eljárási cselekményen való jelenlét biztosításához, míg a 327. § (2) bekezdése esetében - attól függetlenül, hogy a vádlott jelenléte további eljárási cselekményeknél szükséges-e - önmagában a szökés, elrejtőzés veszélyének kiküszöböléséhez fűződik törvényi érdek.

Nem jogerős ítélet után pedig a felrótt bűncselekmény tárgyi súlyával valóban nem indokolható a szökés, elrejtőzés veszélye. A nem jogerős ítéletben kiszabott szabadságvesztés büntetéssel ugyanis a bíróság a - büntetési tételben kifejeződő - tárgyi súlyt személyre konkretizálta.

Kétségtelen az is, hogy az előzetes letartóztatás elrendelése,

fenntartása (meghosszabbítása) - ekként az ún. különös okai, közte a Be. 327. § (2) bekezdése - kérdésében való döntés mindig mérlegelést igényel. A Be. alapján kizárólag az előzetes letartóztatás általános feltételeire, abszolút tartamára, valamint megszüntetése egyes eseteire vonatkozó törvényi előírás olyan, melynek kapcsán más körülmény eleve közömbös.

Ehhez képest ha a kényszerintézkedés oka olyan jövőbeni nemkívánatos esemény veszélye, aminek alapjaként a törvény csupán példálózva sorol fel bizonyos körülményeket, akkor előbb azok tényszerűsége, igazolhatóságának ésszerűsége a mérlegelés tárgya. Amennyiben ez fennáll, akkor kell mérlegelni, hogy a kényszerintézkedés alkalmazása a törvényi célok érdekében és a vádlott személyi szabadsága ellenében szükséges, célszerű.

Ha viszont a törvény szerint kifejezetten valamely konkrét bekövetkezett körülmény a jövőbeni nemkívánatos esemény veszélyének alapja, vagy önmagában a kényszerintézkedés oka (mint a 327. § (2) bekezdése, vagy 129. § (2) bekezdés a) pontja esetében), akkor az csupán megállapítást - és nem pedig mérlegelést - igényel.

Ez azonban nem jelenti, hogy az adott körülmény megléte, illetve megállapítása kizárja a további, a kényszerintézkedés szükségességében való mérlegelés lehetőségét.

Ilyenkor is - amint azt a védő helyesen kifejtette - az adott vádlott személyére konkretizált döntést kell hozni, ami pedig feltételezi nem csak a tárgyi, hanem az alanyi (ekként a védő fellebbezésében írt) szempontok egybevetett figyelembevételét.

Bár a Be. 327. § (2) bekezdése kétségekívül az előzetes letartóztatás önálló oka, rendszertani elhelyezéséből sem következik, hogy ilyenkor a bíróság mérlegelési szabadsága s ekként döntési jogköre - az előzetes letartóztatás más, így a 129. § (2) bekezdése szerinti eseteihez képest - korlátozottabb lenne.

Mindemellett a Be. 327. § (2) bekezdése - eltérően a 129. § (2) bekezdés a) pontjától - valójában nem tisztán objektív ténybeliségen alapuló törvényi ok, mivel a Be. nem határozza meg a

szabadságvesztésnek azt a tartamát, melynek kiszabása elengedhetetlenné teszi a kényszerintézkedést.

Ugyanakkor kétségtelen, hogy a vádlottal szemben nem jogerősen kiszabott tartam – az ítélezési gyakorlat szerint – alapot adhat arra a következtetésre, hogy a vádlott szökésétől, elrejtőzésétől kell tartani [BH 1977/319.].

Mindemellett nem hagyható figyelmen kívül, ha az ügyben eljáró felülbíráló bíróság döntési jogkörét nem korlátozza a súlyosítási tilalom, ami értelemszerűen kihatással van a – büntetési tételben kifejeződő – tárgyi súly személyre konkretizáltságára. A törvényi fenyegetettségnek pedig a vádlott személyére van hatása, ami – nyilvánvalóan – függ a fenyegetettség mértékétől.

Mindezek ellenében viszont a fellebbezésben hivatkozott körülmények nem adnak alapot az előzetes letartóztatás megszüntetésére, illetve enyhébb kényszerintézkedés elrendelésére.

Ugyanakkor a Kúria alaptalannak találta a bűnismétlés veszélyére utalást, azért azt a végzésből mellőzte.

Ekként a Kúria – a Be. 384. §-a szerint tanácsülésen eljárva – a Be. 382. §-a értelmében, a Be. 371. § (1) bekezdése alapján a megtámadott határozatot helybenhagyta.

(Kúria Bkf.III.1.127/2012.)